

90. *Rorippa islandica* (Oeder) Borb.

Nova nahajališča v Julijskih Alpah

New localities in the Julian Alps

9648/4 (UTM VM03) Slovenija: Julijske Alpe, dolina Sedmerih jezer, Mlake pod Vršaki oz. Jezerce pod Vršaki, vlažna peščena tla ob obali občasnega jezera (jugozahodno od bolj stalnega jezera), 2005 m n. m., skupaj z vrstami *Veronica alpina*, *Allium schoenoprasum* subsp. *alpinum*, *Rumex nivalis*, *Saxifraga stellaris* subsp. *alpigena*, *Trifolium badium*, *Gentiana pumila*, *Carex parviflora*, *Poa alpina* idr. Leg. & det. I. Dakskobler, 3. 8. 2007, delovni herbarij ZRC SAZU.

9648/4 (UTM VM02) Slovenija: Julijske Alpe, dolina Sedmerih jezer, ob vzhodni obali Dvojnega jezera (ob obeh, Petem in Šestem jezeru ter na občasno poplavljenem vmesnem peščenem prostoru med njima), okoli 1680 m n. m., skupaj z vrstami *Allium schoenoprasum* subsp. *alpinum*, *Rumex alpinus*, *Ranunculus repens*, *Caltha palustris* s. lat. in *Poa alpina*. Leg. & det. I. Dakskobler & B. Zupan, 7. 9. 2007, delovni herbarij ZRC SAZU.

9748/1 (UTM UM92) Slovenija: Julijske Alpe, Krnsko pogorje, jezero v Lužnici, vlažen droben grušč na severozahodni obali jezera, 1795 m n. m., skupaj z vrstami *Deschampsia cespitosa*, *Rumex alpestris*, *Poa alpina*, *Leontodon hispidus* subsp. *hyoseroides*, *Soldanella alpina*, *Poa alpina*, *Geum rivale* in *Urtica dioica*. Leg. & det. I. Dakskobler, 26. 8. 2007, delovni herbarij ZRC SAZU; Krnsko jezero, na severovzhodni obali pod Debeljakom (tudi potopljeno v jezeru) in na jugozahodni obali pod Velikim Lemežem, 1394 m n. m., skupaj z vrstami *Deschampsia cespitosa*, *Carex flavella*, *Ranunculus repens*. Leg. & det. I. Dakskobler, 16. 10. 2007, delovni herbarij ZRC SAZU.

9649/3 (UTM VM13) Slovenija: Julijske Alpe, pl. Krstenica, manjša mlaka, 1550 m n. m. Leg. & det. B. Anderle, 5. 8. 1993, avtorjev herbarij.

Rorippa islandica je arktično-alpinska vrsta, značilnica zveze *Eleocharition acicularis* Pietsch 1966 (AESCHIMANN et al. 2004: 508). V Vzhodnih in Jugovzhodnih Alpah je to redka vrsta. V Furlaniji navajajo v Julijskih Alpah le eno nahajališče (v osnovnem polju 9547, v tem polju jo poznamo tudi v Sloveniji), ostala so v glavnem v severozahodnem delu te avtonomne dežele, v Karniji (POLDINI 2002: 412). Zelo malo je tudi znanih nahajališč v Avstriji. V novejšem času sta potrjeni le dve na Koroškem (SCHRATT-EHRENDORFER & al. 2000: 32). WRABER (2007: 436) piše, da se ta redka vrsta slovenske flore pri nas pojavlja nestalno na peščenih ali kamnitih občasno poplavljenih tleh od montanskega do alpskega pasu in sicer le v Julijskih Alpah. Znana so nahajališča na Prodirh pod Mangartom (9547/4: WRABER & SKOBERNE 1989: 276) in ob obali Črnega jezera (9748/2: JOGAN 1994). Ob obali Črnega jezera jo je približno ob istem času kot N. Jogan opazil tudi T. Wraber. On je okolico Črnega jezera zelo dobro poznal že v 50. letih 20. stoletja, a islandske potočarke tam takrat ni videval. Sklepa, da je njeno pojavljanje verjetno odvisno od vlažnostnih razmer (WRABER, in litt.). V kvadrantu 9748/2 raste tudi ob poti iz Žagarjevega grabna proti pl. Zadnji Vogel, okoli 1500 m n. m. (leg. & det. B. Anderle, 29. 7. 1992, avtorjev herbarij) – to nahajališče je v pregledni botanični literaturi že upoštevano z oznako Spodnja Komna (WRABER 1999: 378, 2007: 436), ne pa še nahajališče istega avtorja na pl. Krstenica (9649/3). Ob Črnem jezeru smo jo popisali na veliko krajih na

južni, zahodni in vzhodni obali, kjer raste skupaj z vrstami *Ranunculus repens*, *Polygonum aviculare*, *Molinia caerulea* subsp. *arundinacea*, *Taraxacum officinale* agg., *Plantago major*, *Tussilago farfara*, *Poa annua*, *Urtica urens* idr. (leg. & det. I. Dakskobler & B. Zupan, 7. 9. 2007, delovni herbarij ZRC SAZU).

V arealni karti v Gradivu za Atlas flore Slovenije (JOGAN & al. 2001: 319) je poleg dveh kvadrantov v Julijskih Alpah (9547/4, 9748/2) označeno še pet kvadrantov v južni in vzhodni Sloveniji. Najbrž se, ob poznavanju ekologije vrste *Rorippa islandica*, ti podatki nanašajo na takson *R. palustris*. V taksonomskih virih je *R. islandica* auct. sinonim za *R. palustris*, kar kaže na to, da so očitno številni botaniki uporabljali to ime v napačnem smislu, ali pa v širšem smislu, vključujoč oba taksona. Tudi v prvi izdaji Male flore Slovenije je WRABER (1969: 93) vrsto *R. islandica* obravnaval v širšem smislu (pripisuje ji razširjenost po vsej Sloveniji). Vsa nahajališča izven Alp bi po sedanjih taksonomskih členitvi in poznavanju ekologije vrste *R. islandica* s. str. bilo potrebno pripisati taksonu *R. palustris* (FRAJMAN, in litt.).

Poleti in jeseni 2007 smo islandsko potočarko našli ob Jezeru v Lužnici in ob Krnskem jezeru v Krnskem pogorju ter ob Dvojnem jezeru in v Mlakah pod Vršaki v dolini Sedmerih jezer – na zanjo značilnih rastiščih, vlažnih mivkastih, peščenih oz. gruščnatih tleh, ki so občasno poplavljeni. Zdaj znano razširjenost islandske potočarke v Julijskih Alpah prikazujemo na sliki 1 (pripravili smo jo z računalniškim programom FloVegSi – SELIŠKAR & al. 2003).

Najbrž ta križnica raste še ob katerem od visokogorskih jezer v Julijskih Alpah, vendar njihovih obal za zdaj nismo sistematično pregledali. Podrobno so v teh jezerih raziskani vodni makrofiti (URBANC-BERČIČ & GABRŠČIK 2002). Ker islandska potočarka ne sodi mednje, jo monografija o visokogorskih jezerih v vzhodnem delu Julijskih Alp (BRANCELJ 2002) ne omenja. Menimo, da bi bilo smiselno poleg makrofitov popisati tudi rastlinstvo (floro, vegetacijo) na obali teh visokogorskih jezer.

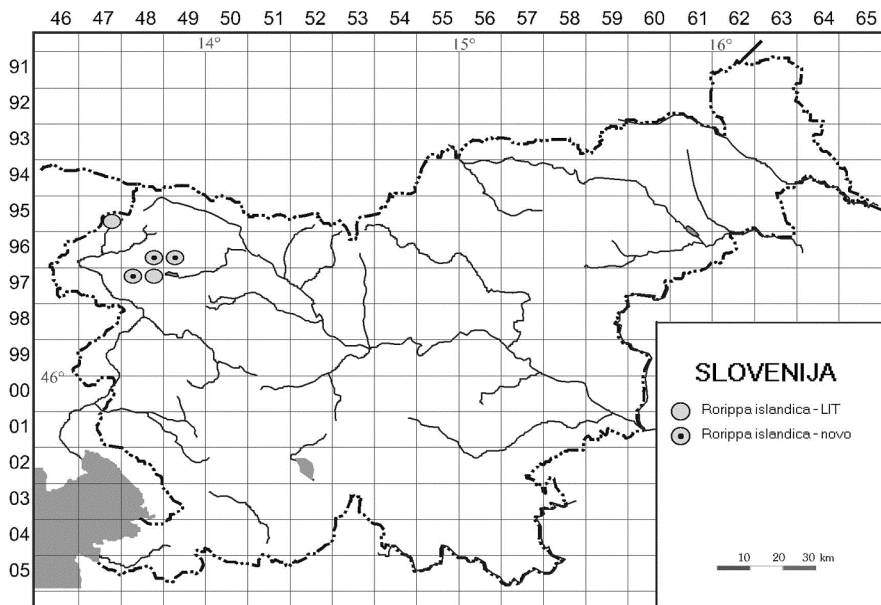
Literatura

- AESCHIMANN, D., K. LAUBER, D. M. MOSER & J.-P. THEURILLAT, 2004: Flora alpina. Bd. 2: *Lycopodiaceae–Apiaceae*. Haupt Verlag, Bern, Stuttgart, Wien. 1159 pp.
- BRANCELJ, A. (ed.), 2002: Visokogorska jezera v vzhodnem delu Julijskih Alp. High-mountain Lakes in the Eastern Part of the Julian Alps. ZRC, ZRC SAZU & Nacionalni inštitut za biologijo, Ljubljana. 266 pp.
- JOGAN, N., 1994: *Rorippa islandica* (Oeder) Borb. Nova nahajališča – New localities. Hladnikia (Ljubljana) 3: 39.
- JOGAN, N., T. BAČIČ, B. FRAJMAN, I. LESKOVAR, D. NAGLIČ, A. PODOBNIK, B. ROZMAN, S. STRGULC - KRAJŠEK & B. TRČAK, 2001: Gradivo za Atlas flore Slovenije. Center za kartografijo favne in flore, Miklavž na Dravskem polju. 443 pp.
- POLDINI, L. (s sodelovanjem G. Oriolo & M. Vidali), 2002: Nuovo Atlante corologico delle piante vascolari nel Friuli Venezia Giulia. Regione Autonoma Friuli Venezia Giulia, Azienda Parchi e Foreste Regionali & Università degli Studi di Trieste, Dipartimento di Biologia, Udine. 529 pp.
- SCHRATT-EHRENDORFER, L., A. TRIBISCH, G. M. SCHNEWEISS, P. SCHÖNSWETTER, M. STAUDINGER & J. GREIMLER, 2000: Weitere floristische Funde aus Kärnten. Wulfenia (Klagenfurt) 7: 27–39.
- SELIŠKAR, T., B. VREŠ & A. SELIŠKAR, 2003: FloVegSi 2.0. Računalniški program za urejanje in analizo bioloških podatkov. Biološki inštitut ZRC SAZU, Ljubljana.

- URBANC-BERČIČ, O. & A. GABRŠČIK, 2002: Vodni makrofiti. Aquatic Macrophytes. In: A. Brancelj (ed.): Visokogorska jezera v vzhodnem delu Julijskih Alp. High-mountain Lakes in the Eastern Part of the Julian Alps. ZRC, ZRC SAZU & Nacionalni inštitut za biologijo, Ljubljana. pp. 129–136.
- WRABER, T. & P. SKOBERNE, 1989: Rdeči seznam ogroženih praprotnic in semenk SR Slovenije. Varstvo narave (Ljubljana) 14–15: 1–429.
- WRABER, T., 1969: *Brassicaceae (Cruciferae)* – križnice. In: A. Martinčič & F. Sušnik (eds.): Mala flora Slovenije. Cankarjeva založba, Ljubljana. pp. 86–105.
- WRABER, T., 1999: *Brassicaceae (Cruciferae)* – križnice. In: A. Martinčič (ed.): Mala flora Slovenije. Ključ za določanje praprotnic in semenk. Tehniška založba Slovenije, Ljubljana. pp. 367–394.
- WRABER, T., 2007: *Brassicaceae (Cruciferae)* – križnice. In: A. Martinčič (ed.): Mala flora Slovenije. Ključ za določanje praprotnic in semenk. Tehniška založba Slovenije, Ljubljana. pp. 426–453.

Zahvala

Prvi avtor se za pomoč pri pripravi te notice in kritičnem pregledu besedila zahvaljuje Božu Frajmanu, dr. Branku Vrešu in prof. dr. Tonetu Wraberju.

Slika 1: Razširjenost vrste *Rorippa islandica* v Julijskih Alpah
Figure 1: Distribution of *Rorippa islandica* in the Julian Alps